

"Τα Καμένα"

της Λευκής Σαμαρά

Τα "Καμένα", σήμερα Πλατεία Διοικητηρίου, ήταν το εμπορικό κέντρο της Νάουσας μέχρι τον Αύγουστο του 1949 που κάηκαν. Σε αυτήν την πλατεία γινόταν τα παζάρια και οι ανταλλαγές των προϊόντων και γύρω της ήταν χτισμένα τα περισσότερα αρχοντόσπιτα που είχαν και από κάτω τα μαγαζιά τους, οι περισσότεροι.

Στην Πλατεία Καμένα κατέληγε η οδός "Ζαφειράκη", η "Δημαρχίας", "Χ" Γρηγοριάδη", η "Ρήγα Φεραίου", ένας δρόμος που οδηγούσε στην εκκλησία της Μεταμόρφωσης και η "Περδικάρη".

Κατάμεσής της Πλατείας, βόρεια, ήταν "φυτευτό" το σπίτι του Κρουσταλίτη (στην φωτο-

γραφία, μεταγενέστερη, είναι το ταξί) ένα διώροφο κτήριο παλαιό, που στα μαγαζιά του κάτω στέγαζε το υποδηματοποιείο του παππού μου Γιάννη Ρουβέτη, που έκανε τα κουμπωτά παπούτσια, το τσαρουχάδικο του Παλιομάτσα και κρεοπωλείο.

Στα επάνω δωμάτια στεγάζονταν ο σύλλογος "Αθηνά" και ύφανε πανιά ο γαμπρός του Παλιομάτσα ο Ζαχαράκης. Το οίκημα αυτό υπήρχε μέχρι το 1911.

Κοιτάζοντας την παρακάτω φωτογραφία, δεξιά βλέπουμε στην γωνία πλατείας και σημερινής Περδικάρη, το σπίτι του Γκούντα, που από κάτω είχε τις αντιπροσωπείες του Γεωρ. Τσίτση

Τα "Καμένα" πριν την καταστροφή του '48

που που-
λούσε νή-
ματα και υ-
φάσματα
ώσπου το
πήρε ο δαι-
μόνιος Με-
γαλοπολί-
της Βασίλης
Μαρνέρης
και στέγα-
σε το βι-
βλιοχαρτο-
πωλείο,
πρακτορείο

Γεώργιος Χριστοδούλου Τσίτσης

εφημερίδων και εκτυπωτήριο στο οποίο τυπώνον-
ταν και όλες οι προκηρύξεις κατά των Γερμα-
νών στην κατοχή.

Συνέχεια ήταν το σπίτι του Γιώργη του Πεχλι-
βάνου και ο δρόμος για την Μεταμόρφωση.

Ο Γεώργιος Πεχλιβάνος είχε παντρευτεί την
Ανθία του Τσίτση, που ήταν όχι μόνο η πιο

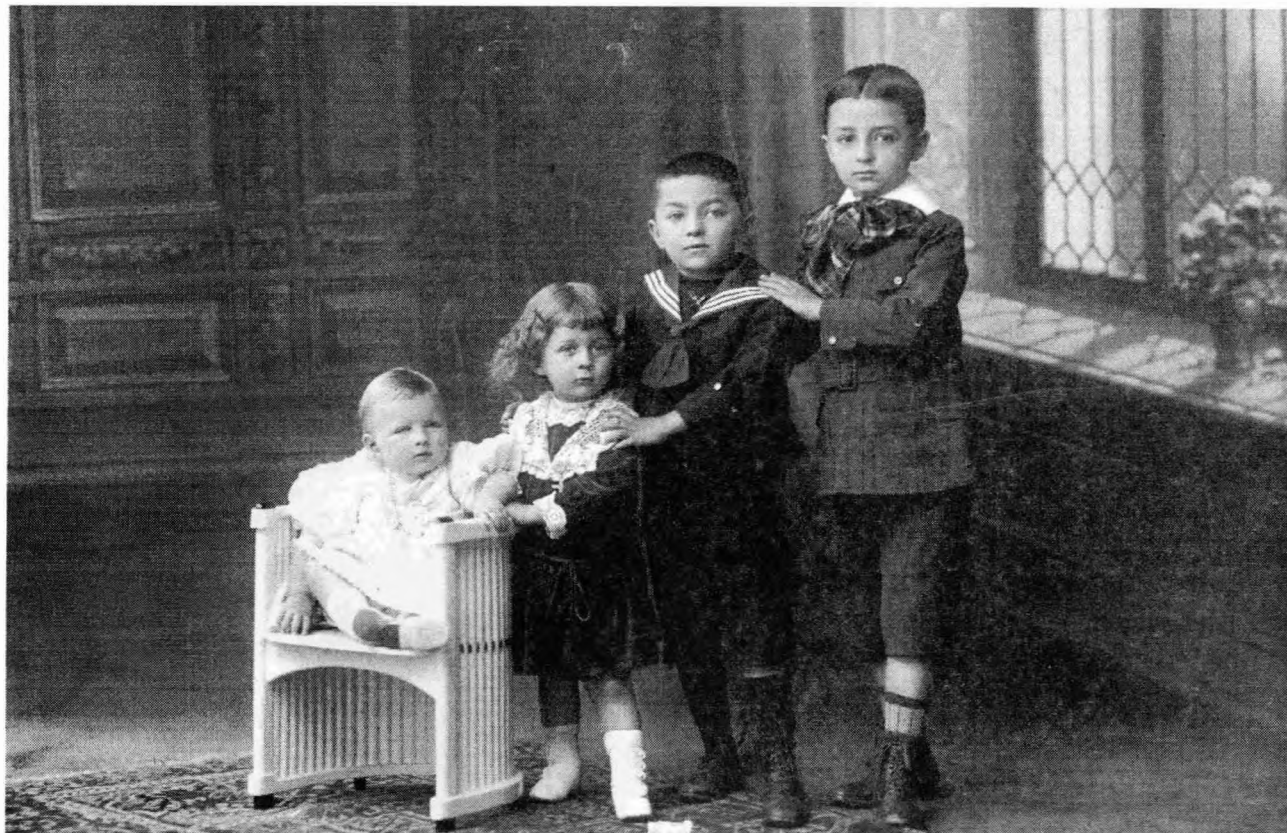

Αντώνιος Γεωργίου Τσίτσης
(φωτογραφία στο Κάιρο)

όμορφη της γει-
τονιάς αλλά εί-
χε και φοβερή
προσωπικότη-
τα, τέτοια που
κανείς ποτέ δεν
την προσφώνη-
σε με το επώνυ-
μο του συζύγου
της "Έμεινε πά-
ντα η Ανθία του
Τσίτση" λέει με
καμάρι ο γιος
της Κωστάκης
Πεχλιβάνος,
σήμερα εννενή-
ντα τεσσάρων ετών.

Το σπίτι του Πεχλιβάνου γωνιακό, συνέχιζε με
του Τσίτση τα υφαντήρια

Απέναντι από του Πεχλιβάνου ήταν του Δημη-
τριάδη του Μπέμπη, του Σιπητάνου, του Αργυ-
ρού και του Τζιόλα, γωνιακό που οδηγούσε στην

Εκ δεξιών: Δημήτριος, Νικόλαος, Κωνσταντίνος, Μενέλαος Πεχλιβάνου

Ο βιβλιοπώλης Βασίλειος Μαργνέρης με την γυναίκα του Μαρία

εργάτης γης, από το Ντραζίλοβο βρέθηκε βιομήχανος. Λόγια που τα ακούγα με μαζί με την Εφη Πλαταρίδου κόρη της Μ. Βλάχου (Λυσιμάχου), όταν πηγαίναμε να παίξουμε στις γιαγιάς Σοφίας. Και μετά όταν βρισκόμασταν ψάχναμε για ... καζάνια με λίρες .

Δίπλα, κατεβαίνοντας βόρεια της πλατείας επί της Ρήγα Φεραίου ήταν το σπίτι του Εβραίου Μπουρλά που πουλούσε υφάσματα, του Μπουμπουλιά, που υπάρχει και τώρα, του μουσικοδιδάσκαλου Αλέκαντη (Αλ. Κουϊμτζή), του Τσίτση (που είναι και σήμερα) και του Σέρμπου .

Σαν όνειρο περνάει το χαμογελαστό πρόσωπο του Τέλη του Σέρμπου στο ραφείο του, με τα γυαλιά κρεμασμένα πολύ κοντά στη μύτη και τη μεζούρα μόνιμα στο λαιμό, τον λαλά Τέλη όπως τον λέγαμε βλάχικα, που μας έκανε με τους στίχους του, μισά ελληνικά και μισά βλάχικα να ξεκαρδιζόμαστε στα γέλια. Ήταν ο πιο κεφάτος της πλατείας. Σήμερα στον ίδιο χώρο στεγάζεται το κατάστημα δώρων της Μαρούλας Πεχλιβά-

Μεταμόρφωση, το Σεφέρτζειο και το Παρθενάγωγείο, με διπλανό του το οίκημα που έμενε ο παπάς της εκκλησίας.

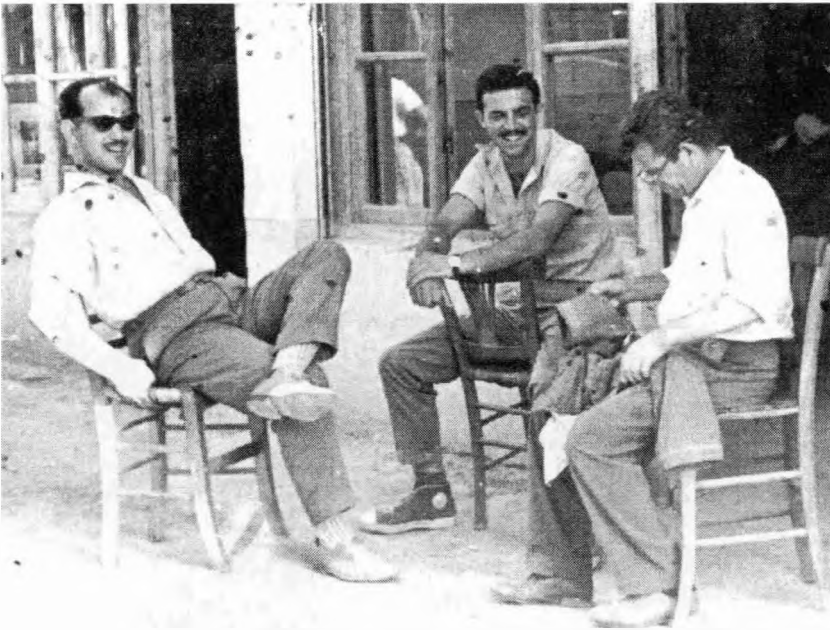
Επί της σημερινής Ρήγα Φεραίου, όπως κοιτάζουμε την εικόνα δεξιά, ήταν, εκτός από το γωνιακό του Μπέμπη του Δημητριάδη, του Μητσιγγόλα, του Γεωργιάδη, του Χατζηπαράσχη και του Τύμη, γωνία στο σοκάκι που οδηγούσε πάλι στην εκκλησία και τα σχολεία.

Απέναντι ακριβώς γωνία Ρήγα Φεραίου -Δημητριάδη, ήταν το παλιό σπίτι του Κύρση, που το αγόρασε ο Λυσιμάχος και εκεί πήγε νύφη την γυναίκα του την Σοφία του Λόγγου.

Θυμάμαι κι ' εγώ την αυλή με τα πετραδάκια και την γούβα που έκανε κάτω από τα σκάλα, που κατά τα λεγόμενα του μαχαλά βρέθηκε το καζάνι με τις λίρες από τον Κύρση ο οποίος από

Ο Τέλης Σέρμπος εν... δράσει

Ο Λαλα-Τέλης ράβοντας στη λιακάδα της πλατείας

νου.

Κάτω από το σπίτι του Αλέξανθη ήταν το σαγματοποιείο "Ειλικρίνεια" του Γουτιάνου και του πεθερού μου Γ. Σαμαρά που έφτιαχναν και επιδιόρθωναν τα σαμάρια, τα ... ανταλλακτικά της εποχής.

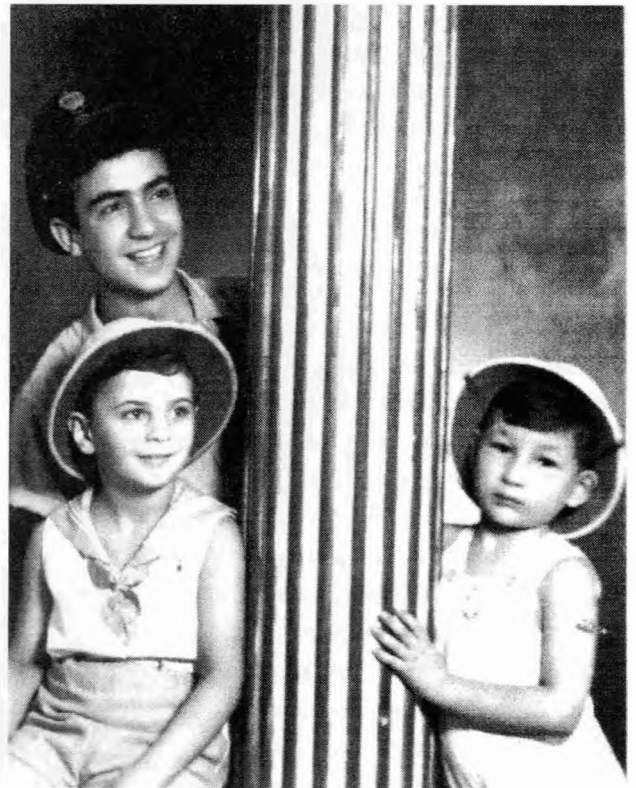
Κολλητό με το ραφείο του Σέρμπου ήταν το καφενείο "τα Ηλύσια" μέχρι τη σημερινή Χ"Γρηγοριάδη (που οδηγεί στη Λαϊκή αγορά) που τελειωνε με το κουρείο του Τούρκου Μασμαντί (αργότερα κουρείο Τσιικιτικού) και ακολουθούσαν προς το στενό το σιδεράδικο του Περισοράτη, ένα χρυσοχοείο και ο φούρνος του Μπουμπουλιά.

Απέναντι ακριβώς (παλιό ΤΕΒΕ) πάνω στην πλατεία ήταν το χασάπικο του Καληώρα, του Καμπίτη, οι αδελφοί Νικόλτσι. Εκεί ήταν και η μπουραρία του Γρέξιου, το κτήριο της Ηλεκτρικής Εταιρίας Ναούσης, με τον Λάλα κλειδοκράτορα να ανάβει και να σβήνει τα φώτα, το μπακάλικο και κατόπιν φαρμακείο του Μπέρσο, η Χωροφυλακή και κατόπιν Εφορία, κάτω από το σπίτι του Μπίλη και στο σημερινό Κούντζουλα, της Ρένας και Μανουέλας ήταν του Ματζέλα από όπου άρχιζε η σημερινή Δημορχίας και Ζαφειράκη.

Το σημερινό ζαχαροπλαστείο Τζέπου ήταν του Χατζηνώτα που είχαν τα κουκούλια, στη συνέχεια ήταν ένα συμβολαιογραφείο το σημερινό κτήριο του Μούγγρη, το σπίτι του Σιούγγαρη και ακολουθούσαν τα Περδικαραϊκά. Από κάτω ήταν το κρεοπωλείο του Στουμπιάρη, το χοροδιδασκαλείο του Ντάντη και μετά το κουρείο του Γιάννη του Σιούγγαρη και στη συνέχεια το περίφημο ζαχαροπλαστείο "Κρίνος" και ο φούρνος του Φειδαρη κάτω από το σπίτι του Γκέρου (σήμερα γωνία Περδικάρη - Βύρωνος).

Όλα τα σπίτια της νότιας πλατείας έβλεπαν και στην Αράπιτσα και της Σοφρώνιου και είχαν πίσω μπαχτσέδες που έβλεπαν στον Αγία - Σωτήρη.

Όλα τα είχε η πλατεία "Καμένα". Ολη η οικο-

Οι τότε "νεοσσοί" του μαχαλά Πάνος Μαρνέρης, Τάκης Μάντσος, Μίμης Πεχλιβάνος

Κυριακάτικο ξύπνημα: Εκδρομή

νομική και κοινωνική ζωή της Νάουσας περνούσε απ' εκεί, κουκούλια, ζαρζαβατικά, σταφύλια πουλιόνταν σε μαγαζάκια με τενεκεδένια οροφή - υπόστεγα και από εκεί πολλοί Ναουσαίοι αγόραζαν σταφύλια για να κάνουν το κρασί για το σπίτι τους και για πούλημα.

Τότε κοντά στις αρχές του 20ου αιώνα είχαν έρθει και οι Μπουτάρηδες στη Νάουσα και άρχισαν να φτιάχνουν κρασί.

Μια καλή χρονιά, πήραν πολλά βαρέλια από τον Μανωλούση και τα γέμισαν δικό τους εκλεκτό κρασί που το πουλούσαν και σε πιο φτηνή τιμή από τους υπόλοιπους, με αποτέλεσμα να γίνεται ανάρπαστο. Τα βαρέλια τα είχαν αποθηκεύσει σε σπίτια Ναουσαίων της πλατείας, τα οποία επίσης πουλούσαν κρασί και δεν άντεχαν τον ανταγωνισμό των Μπουτάρηδων. Γι' αυτό, ένα βράδυ, τους άνοιξαν όλα τα βαρέλια και το πρωί η Αράπιτσα "ετρεχε κρασί", όπως θυμάται ο Θόδωρος Λίπας. Παρ' όλα αυτά οι Μπουτάρηδες προχώρησαν ακάθεκτοι και υποσκέλισαν πολύ γρήγορα τους άλλους.

Γωνία Περδικάρη και Γκούντα, πηγαίνοντας προς τα Μπατάνια, ήταν πάλι του Περδικάρη μετά αυλή και μετά του Τσίτση, που ίσως πολλοί να θυμούνται την μετέπειτα χτισμένη βιλίτσα με τα τριαντάφυλλα και ένα παλιό σπίτι με πέρασμα από την εκκλησία στην οδό Περδικάρη και μετά το σπίτι του Πεχλιβάνου, πεθερού του Σταύρου Λαναρά, του Χ"Γρηγοριάδη και του Επαμεινώντα του Χ"Παράσχη, έκλεινε μέχρι τη Σωφρονίου που ανηφόριζε στο αρχοντικό του Μανωλούση απέναντι από το Επισκοπείο και την εκκλησία. Το αρχοντικό (σημερινό ΚΑΠΗ) είχε δυο πόρτες από τις οποίες περνούσαν τους πεθαμένους για να βγουν στη Σωφρονίου και μετά από εκεί στο τότε νεκροταφείο της Βαγγελίστρας .

Σήμερα όλο το τετράγωνο Γκούντα , Τσίτση, Πεχλιβάνου, είναι το διοικητήριο και η πλατεία του.

Μετά το κάψιμο, στον εμφύλιο το 1949, τα απαλλοτρίωσε, ο αείμνηστος Φιλώτας Κόκκινος επισύροντας μέχρι σήμερα την μήνιν των ιδιοκτητών, ενώ τα υπόλοιπα πουλήθηκαν σαν οικό-

πεδα, γιατί οι νοικοκυραίοι τους πήραν των οματιών τους και εγκαταστάθηκαν στη Θεσσαλονίκη και Αθήνα .

Το σημερινό σούπερ μάρκετ του Τσίλη ήταν τα Περδικαραίικα καθώς και το κατάστημα της Μαρούλας της Γιαννικουρή στη θέση του “ Κρίνου “ και το μπαρμπέρικο .

Μετά ήταν το σπίτι του Γκέρου, του Ρόπτη, το στενό του Χ”Παράσχη, του Καρδολάμου του Κράνου (Λίπλα), του Καμτσικά, του Ντίκου και άρχισε η πέτρινη γέφυρα, τα Μπατάνια.

Το σπίτι του Χ”Παράσχη κάηκε, κατά λάθος, από Μακεδονομάχους, και αυτή ήταν η αιτία που ο Χ”Παράσχος αρνήθηκε να πληρώσει στη Ναουσαίικη κοινότητα τις λίρες που χρωστούσε σαν συνδρομή για να πάρει άδεια γάμου. “Αφού εσείς δεν μερμηνήσατε σαν κοινότητα για το σπίτι μου, δεν πληρώνω “ διεμήνυσε .

Φυσικά ο γάμος έγινε, ένας γάμος με πολύ

μεγάλη ιστορία στην οποία ανακατεύτηκαν μέχρι και εξαρχικοί ιερείς και το σπίτι ξαναχτίστηκε “ πέτρα και λίρα που στάλθηκαν κουβανός “ από την Αίγυπτο όπου εμπορεύονταν οι Χ”Παράσχηδες .

Τα “Καμένα“ μια περιοχή της ρομαντικής παλιάς αρχοντικής Νάουσας, που επιχειρήθηκε να ξαναζωγραφιστεί με πολλές αφηγήσεις , πολλές προσωπικές αναμνήσεις και πολύ αγάπη για την πόλη μας και την ιστορία της κάθε παλιάς γειτονιάς ....

***

(Ευχαριστώ τους κ. Θεόδωρο Λίπλα , Κωστάκη Πεχλιβάνο , Πάνο Μαρνέρη , Ζωή Αγοραστό , Μαρούλα Πεχλιβάνου , Ευγενία Τσιώτσιου - Τσίτση , Ελένη Σέρμπου - Ματσακίδου για την αμέριστη βοήθειά τους στην συγγραφή του κειμένου και το φωτογραφικό υλικό)

Η ζωή συνεχίζεται και μετά την καταστροφή.
Από αριστερά Πάνος Μαρνέρης, Μπέμπα Παπαγιάννη Χατζηδημητρίου, Ντόρα Στράτου (Αποκριά)